

سازمان بورس و اوراق بهادار
SECURITIES & EXCHANGE ORGANIZATION

باسمه تعالی

صورت جلسه کمیته تخصصی فقهی - سال نهم

جلسه شماره: ۱۳۹

تاریخ برگزاری:

۱۳۹۵/۱۰/۱۵

موضوع: حفظ قدرت خرید در اسناد خزانه اسلامی

موضوع: حفظ قدرت خرید در اسناد خزانه اسلامی

جلسه کمیته تخصصی فقهی روز چهارشنبه مورخ ۱۳۹۵/۱۰/۱۵ با حضور آقایان مصباحی مفهم، موسویان، تسخیری، رضایی، فلاح پور، امیری، جمالی، محسنی و گیانی، شامری، معودی و خانم رادفر و جمعی از کارشناسان سازمان بورس و اوراق بهادار در محل سازمان تشکیل گردید و پیرامون حفظ قدرت خرید در اسناد خزانه اسلامی، بحث و تبادل نظر صورت گرفت.

معرفی موضوع

به موجب بند (هـ) تبصره (۵) قانون بودجه ۹۵^۱، حفظ قدرت خرید، در اسناد خزانه اسلامی لحاظ شده است و مطابق با دستورالعمل پذیرش و عرضه اسناد خزانه اسلامی مصوب مورخ ۱۳۹۴/۰۶/۱۸ سازمان بورس و اوراق بهادار، اسناد خزانه اسلامی، اسناد با نامی هستند که دولت به منظور تسویه بدهی‌های مسجل خود با حفظ قدرت خرید به قیمت اسمی و با سررسید معین واگذار می‌نماید. بازه زمانی حفظ قدرت خرید اسناد خزانه اسلامی مطابق تبصره ۱ ماده ۲ آیین نامه اجرایی بند (هـ) تبصره (۵) قانون بودجه ۹۵، از تاریخ مسجل شدن بدهی و صدور حواله تا تاریخ انتشار اسناد خزانه اسلامی مقرر شده است. در این راستا پیشنهاد می‌گردد جهت حفظ قدرت خرید طلبکاران، بازه زمانی مذکور، از تاریخ انتشار تا سررسید اسناد خزانه اسلامی را نیز شامل شود تا موجب تفریع حق طلبکاران نگردد.

نظر کمیته تخصصی فقهی

کمیته فقهی پس از بحث و بررسی موضوع مذکور، مصوب نمود که:

۱- مطابق با بند ۲ محبوه کمیته تخصصی فقهی سازمان بورس و اوراق بهادار در مورد انتشار اسناد خزانه اسلامی^۲، نسبت به بدهی‌های سررسید شده و سررسید گذشته نمی‌توان برای تأخیر آن‌ها بر مبلغ بدهی افزود چون ربای جاهلی پیش می‌آید. نسبت به این نوع بدهی‌ها می‌توان صرفاً به ارزش اسمی بدهی، اسناد کوتاه مدت داد. طلبکار می‌تواند اسناد را قبل از سررسید بفروشد (تنزیل نماید) یا در سررسید وصول نماید.

۱- دولت مجاز است اسناد خزانه اسلامی با حفظ قدرت خرید را با سررسید تک یا سه سال به صورت بی‌نام و با بانام، صادر کند و به منظور تسویه بدهی مسجل خود بابت طرح‌های ملوک دارایی‌های سرمایه‌ای و مابین تفاوت قیمت معامده برقی و اب یا قیمت تکلیفی فروش آن در سنوات قبل به شرکت‌های برقی و اب معطانی داده (۲۰) قانون محاسبات عمومی کشور مصوب ۱۳۶۶/۶/۱ به حسب اسمی تا سقف هشتاد و پنج هزار میلیارد (۷۵,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال به طلبکاران غیردولتی واگذار کند. اسناد مزبور از پرداخت هرگونه مالیات معاف می‌باشد و به عنوان ابزار مالی مناسب قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۴/۹/۱ محسوب شده و با امضای وزیر امور اقتصادی و دارایی صادر می‌شود. اسناد خزانه اسلامی از قابلیت داد و ستد در بازار ثانویه برخوردار است و سازمان بورس و اوراق بهادار باید ترتیبات انجام معامله ثانویه آنها را در بازار بورس یا فرابورس فراهم کند. خرید و فروش این اوراق توسط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران ممنوع است.

۲- محبوه کمیته تخصصی فقهی، جملات ۵۱، ۵۲، ۵۳ مورخ ۱۳۹۰/۶/۳۰، ۱۳۹۰/۴/۱۱، ۸۹/۱۱/۲۷.

سازمان بورس و اوراق بهادار
SECURITIES & EXCHANGE ORGANIZATION

باسمه تعالی

صورت جلسه کمیته تخصصی فقهی - سال نهم

جله شماره: ۱۳۹

تاریخ برگزاری:

۱۳۹۵/۱۰/۱۵

موضوع: حفظ قدرت خرید در اسناد خزانه اسلامی

- ۲- قاعده کلی فقهی این است که هر نوع افزایش مبلغ بدهی در مقابل افزایش مدت بدهی، ربا است ولی اگر بدهکار از جانب خودش و بدون تعهد، بابت تأخیر تسویه حساب یا هر انگیزه دیگری، مبلغی را اضافه نماید، نه تنها ربا نیست، بلکه مستحب است.
- ۳- همانطور که در مصوبه انتشار اسناد خزانه اسلامی کمیته تخصصی فقهی سازمان بورس و اوراق بهادار آمده است^۲، دولت می تواند بر اساس پیش بینی های مندرج در قوانین مربوط، مبلغی را برای حفظ قدرت خرید و به عنوان جبران کاهش ارزش بدهی ناشی از نرخ تورم، به اصل بدهی اضافه نماید. در این راستا چنانچه دولت بخواهد با اختیار خود، قدرت خرید را تا پایان سررسید اسناد خزانه اسلامی، حفظ کند، از نظر فقهی صحیح است.
- ۴- افزایش مبلغ به اصل بدهی مسجل شده، باید با تصویب قانون و تأیید شورای نگهبان باشد ولی نباید این افزایش مبلغ، در متن قرارداد پیمانکاران ذکر شود، بلکه می بایست داوطلبانه و از باب حسن وفا باشد. به بیان دیگر این افزایش مبلغ بدهی جهت حفظ قدرت خرید، باید به صورت یک تکلیف قانونی باشد نه یک قرارداد حقوقی بین دولت و پیمانکاران.
- ۵- مجلس شورای اسلامی می تواند به دولت اختیار افزایش مبلغ بدهی به جهت حفظ قدرت خرید طلبکاران تا سررسید اسناد خزانه اسلامی را از باب حسن وفا بدهد.

محل امضاء اعضاء کمیته، آقایان:

مصباحی مقدم

موسویان

رضایی

تسخیری

نظری

فقهی

محسنی

۲- مصوبه کمیته تخصصی فقهی، جلسات ۵۱، ۵۲، ۵۳ مورخ: ۱۳۹۵/۷/۲۲، ۱۳۹۵/۸/۲۱، ۱۳۹۵/۸/۳۰، ۱۳۹۵/۹/۳۰